

KRONIEK EU EN MENSENRECHTEN

Januari – maart 2026

Malu Beijer, Aniel Pahladsingh & Guus de Vries *

Samenvatting | Deze kroniek signaleert en becommentarieert de belangrijkste mensenrechtelijke ontwikkelingen in de EU, met nadruk op mensenrechtelijk relevante beleidsontwikkelingen en institutionele ontwikkelingen. Daarnaast is er regelmatig aandacht voor mensenrechtelijke ontwikkelingen in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU.

DOI | 10.54195/NTM.27163

© Author(s); licensed under Creative Commons Attribution 4.0

Inleiding

In deze kroniek staat het recht op een doeltreffende voorziening in rechte centraal, zoals neergelegd in artikel 47 van het EU-Handvest van de grondrechten. Wij bespreken twee arresten van het Hof van Justitie waarin dit recht in asielprocedures nader wordt uitgewerkt. Deze arresten verduidelijken de reikwijdte van effectieve rechterlijke bescherming in procedures die verband houden met internationale bescherming. Vervolgens besteden wij aandacht voor de conclusie van Advocaat-Generaal Ćapeta over de opschorting van EU-fondsen vanwege zorgen over de rechtsstaat in Hongarije. De kroniek bestrijkt de periode februari – maart 2026.

De te bespreken jurisprudentie over de asielprocedures is interessant tegen de achtergrond van de bredere wetgevende en politieke ontwikkelingen binnen het Europese asielrecht. Dit domein staat de afgelopen jaren in toenemende mate in de politieke en juridische belangstelling en heeft te maken met het Migratie- en Asielpact dat op 14 mei 2024 is aangenomen en op 12 juni 2026 in werking treedt. Als sluitstuk van het pact heeft de verantwoordelijke commissie van het Europees Parlement, de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken, op 9 maart 2026 strengere terugkeerregels binnen de EU goedgekeurd.¹ Deze regels maken het mogelijk om uitgeprocedeerde asielzoekers uit te zetten naar zogenaamde terugkeerhubs. Er is veel kritiek op deze nieuwe wetgeving, vooral onder NGO's. Zij zijn van mening dat de nieuwe regels indruisen tegen het recht van asielzoekers om een eerlijke en volledige asielprocedure te genieten binnen de Europese Unie.² Nadat het Europees Parlement in een plenaire zitting

■ Mr. dr. M.P. Beijer is senior beleidsmedewerker bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken en daarnaast research fellow bij de Radboud Universiteit. Mr. A. Pahladsingh is senior EU-jurist bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, rechter-plaatsvervanger bij de rechtbanken Rotterdam en Amsterdam. Mr. G.B.M. de Vries is beleidsmedewerker bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken en tevens buitenpromovendus aan de Radboud Universiteit. De auteurs schrijven deze kroniek op persoonlijke titel.

1 Zie het voorstel in COM (2025) 101: Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot vaststelling van een gemeenschappelijk systeem voor de terugkeer van illegaal in de Unie verblijvende onderdanen van derde landen en tot intrekking van Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijn 2001/40/EG van de Raad en Beschikking 2004/191/EG van de Raad.

2 Joint Statement: EU 'safe country' and return proposals would seriously undermine protection and human dignity (1 juli 2025) https://www.rescue.org/sites/default/files/2025-07/Joint%20Statement_SOC-STC.pdf.

de nieuwe terugkeerregels heeft aangenomen, wordt er met de EU-lidstaten onderhandeld over de definitieve teksten.

Veilige derde land-internationale bescherming-recht op effectieve rechtsbescherming

In het arrest van het Hof van Justitie van 5 februari 2026 in de zaak Aleb wordt meer duidelijkheid gegeven over het begrip ‘veilige derde land’ in het kader van een ingediend verzoek om internationale bescherming door een derdelander.³ Het ‘veilig derde land’-concept houdt in dat het asielverzoek van een asielzoeker niet inhoudelijk wordt behandeld door de EU lidstaat als deze asielzoeker bescherming kan krijgen in een veilig land buiten de EU.

Eerst een korte blik op de feiten. NP, een minderjarige Syrische staatsburger is met zijn familie gevlucht uit Syrië naar Turkije. Zijn familie is in Syrië gebleven. NP is na een verblijf van een maand in Turkije vervolgens onbegeleid naar Bulgarije vertrokken en heeft daar een verzoek om internationale bescherming ingediend. Het verzoek van NP is door de Bulgaarse autoriteiten afgewezen, omdat Turkije een ‘veilig derde land’ is waarin NP zich veilig kon vestigen. Hij had de wettelijke mogelijkheid om zich bij de Turkse autoriteiten te melden en zijn verblijf te regulariseren, hetgeen hij niet heeft gedaan. Staatlozen en vluchtelingen uit Syrië die als gevolg van gebeurtenissen in Syrië na 28 april 2011 Turkije zijn binnengekomen, krijgen tijdelijke bescherming van de Turkse regering en worden niet gedwongen terug te keren naar Syrië. Bovendien zou er in hun basisbehoeften worden voorzien. NP heeft beroep ingesteld tot nietigverklaring van het besluit tot weigering van internationale bescherming. NP blijkt niet uitdrukkelijk ervan in kennis te zijn gesteld dat hij zich kon verzetten tegen de toepassing jegens hem van het begrip ‘veilig derde land’ of tegen het bestaan van een band tussen hem en het betrokken derde land.

De verwijzende Bulgaarse rechter stelt vragen over het begrip ‘veilig derde land’ waarbij onder meer de vraag is opgekomen of het asielverzoek niet-ontvankelijk kan worden verklaard omdat hij een ‘band’ heeft met Turkije als veilig derde land. Het Hof herhaalt dat een asielverzoek niet-ontvankelijk kan worden verklaard zonder een inhoudelijke beoordeling⁴ indien een derde land als een voor de verzoeker veilig derde land wordt beschouwd.⁵ Uit overweging 44 van de Procedurerichtlijn⁶ volgt volgens het Hof dat de lidstaten in het nationale recht de band moeten definiëren die is vereist tussen een persoon die om internationale bescherming verzoekt en een veilig derde land. Immers, in de Procedurerichtlijn ontbreekt de definitie van het begrip ‘band’.⁷ Wel is volgens het Hof vereist dat deze band voldoende moet zijn om de terugkeer van die verzoeker naar dat land redelijk te maken.⁸ Het Hof overweegt verder dat de enkele doorreis geen ‘band’ kan opleveren en dat staten daarvoor nadere criteria moeten

3 HvJ EU 5 februari 2026, C-718/24, (*Aleb*), ECLI:EU:C:2026:68.

4 HvJ EU 4 oktober 2024, C-134/23, par. 52 en aldaar aangehaalde uitspraak (*Elliniko Symvoulío gia tous Prosfyges en Ypostirixi Prosfygon sto Aigaio*), EU:C:2024:838.

5 HvJ EU 5 februari 2026, C-718/24, par. 31-33 (*Aleb*), ECLI:EU:C:2026:68.

6 Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (PB 2013, L 180, p. 60).

7 HvJ EU 5 februari 2026, C-718/24, par. 52 (*Aleb*), ECLI:EU:C:2026:68.

8 HvJ EU 5 februari 2026, C-718/24, par. 53 (*Aleb*), ECLI:EU:C:2026:68.; Zie ook HvJ EU 19 maart 2020, C-564/18, par. 46 (*Tompa*), EU:C:2020:218.

definiëren.⁹ Een lijst van veilige derde landen formuleren is toelaatbaar. De nationale rechter moet wel altijd uiterst nauwgezet nagaan of een asielverzoek inderdaad niet-ontvankelijk kan worden verklaard en of voldoende sprake is van een 'band' met een veilig derde land. Verder geeft het Hof aan dat de duur van en de redenen voor dat verblijf en de aanwezigheid in dat derde land van naaste familieleden van die verzoeker elementen kunnen zijn die indiceren dat er tussen die verzoeker en dat derde land een zodanige band bestaat dat deze verzoeker redelijkerwijs naar dat land kan terugkeren.¹⁰ De nationale rechter dient een 'volledig en ex-nunc onderzoek van zowel de feitelijke als juridische gronden [uit te voeren], met inbegrip van, indien van toepassing, een onderzoek van de behoefte aan internationale bescherming overeenkomstig richtlijn [2011/95]'.¹¹ Voor de aanwijzing van een veilige derde land moeten de lidstaten informatie over de landen van herkomst betrekken die afkomstig is van het Asielagentschap van de Europese Unie (EUA), de relevante richtsnoeren van de UNHCR en informatie uit algemeen beschikbare bronnen.¹²

Inmiddels heeft de EU-Raad op 23 februari 2026 het herziene begrip 'veilig derde land' goedgekeurd.¹³ Dankzij het begrip 'veilig derde land' kunnen de EU-lidstaten een asielverzoek nog voor de inhoudelijke toetsing ervan als niet-ontvankelijk verklaren. Dat is het geval wanneer de betrokken asielzoeker om internationale bescherming had kunnen verzoeken en, in voorkomend geval, verkrijgen in een voor hem of haar als veilig aangemerkt derde land. De nieuwe wetgeving verruimt en verduidelijkt de gevallen waarin verzoeken op basis van dit begrip niet-ontvankelijk kunnen worden verklaard.

De lidstaten kunnen er in drie gevallen voor kiezen het begrip toe te passen:

- 'er is een verband tussen de asielzoeker en het veilige derde land; al is zo'n verband voortaan niet meer vereist om het begrip "veilig derde land" te kunnen toepassen;
- de verzoeker is door het veilige derde land gereisd om de EU te bereiken;
- er bestaat een overeenkomst of regeling met een veilig derde land'.¹⁴

Met deze aanpassingen door de EU wetgever zijn er in de EU verordening inhoudelijke criteria opgenomen voor het banden criterium van de asielzoeker met een veilige derde land. Doorreis door een derde land is volgens het Hof van Justitie onvoldoende om een band aan te nemen. Dat is door de EU wetgever vanaf 12 juni 2026 dus wel voldoende om een band met een veilige derde land aan te nemen.

9 HvJ EU 5 februari 2026, C-718/24, par. 54 (*Aleb*), ECLI:EU:C:2026:68.

10 HvJ EU 5 februari 2026, C-718/24, par. 55 (*Aleb*), ECLI:EU:C:2026:68.

11 HvJ EU 5 februari 2026, C-718/24, par. 72 (*Aleb*), ECLI:EU:C:2026:68; HvJ EU 1 augustus 2025, C-758/24 en C-759/24, par. 76 en aldaar aangehaalde rechtspraak (*Alace en Campelli*), EU:C:2025:591.

12 HvJ EU 5 februari 2026, C-718/24, par. 62-63 (*Aleb*), ECLI:EU:C:2026:68.

13 Verordening (EU) 2026/463 van het Europees Parlement en de Raad van 24 februari 2026 tot wijziging van Verordening (EU) 2024/1348 wat betreft de toepassing van het begrip 'veilig derde land', PE/68/2025/REV/1.

14 Artikel 59 lid 5, punt b, verordening 2024/1348.

Het recht op onderliggende stukken in een asioldossier en het recht op een-effectieve rechtsbescherming

Het Hof heeft op 29 januari 2026¹⁵ in de zaak *Multan* geoordeeld dat zowel de rechter als de asielzoeker toegang dienen te hebben tot de onderliggende stukken van een individueel ambtsbericht. Het Hof beantwoordde hiermee de prejudiciële vragen van de rechtbank Den Haag, zittingsplaats Roermond van 20 juni 2024¹⁶ over in hoeverre de rechter en de advocaat van de asielzoeker toegang dienen te hebben tot de documenten die ten grondslag liggen aan een individueel ambtsbericht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Hierbij gaat om de uitleg in de context van artikel 47 EU Handvest.

In dit geval ging het om een christelijk Pakistaanse asielzoeker die bij zijn asielaanvraag aanvoerde dat er een fatwa tegen hem was uitgevaardigd waarin werd opgeroepen om hem en zijn zus te vermoorden. De vreemdeling is een christen uit Pakistan en jegens hem is een Fatwa uitgevaardigd hetgeen wordt gezien als een religieus advies over zaken als ethiek, het dagelijks leven. Om de opvolgende asielaanvraag van de vreemdeling te beoordelen heeft de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) een individueel ambtsbericht door het Ministerie van Buitenlandse Zaken laten uitbrengen. Uit het arrest van het Hof van Justitie van 22 september 2022 in de zaak *GM*¹⁷ volgt volgens de verwijzende rechter dat de geheimhoudingsprocedure ingevolge artikel 8:29 Awb niet verenigbaar is met het Unierecht, omdat de verdedigingsrechten van de vreemdeling niet volledig worden gewaarborgd als de geheimhouding of beperking van de kennisname gerechtvaardigd wordt geacht. In het Procesreglement bestuursrecht rechtbanken 2024 is bovendien bepaald dat de zaak wordt behandeld door een andere bestuursrechter dan degene door wie de beslissing is genomen, terwijl uit de Procedurerichtlijn volgt dat de rechter die de beslissing op de asielaanvraag beoordeelt kennis neemt van alle stukken. De vragen die de rechtbank voorlegt aan het Hof zien op het nader preciseren van welke informatie onder 'de informatie in het dossier van de verzoeker op grond waarvan een beslissing is of zal worden genomen' zoals bedoeld is in artikel 23, eerste lid, van de Procedurerichtlijn valt. Deze uitleg bepaalt bij een geheimhoudingsprocedure of eiser ook toegang moet krijgen tot gegevens over de wijze waarop Buitenlandse Zaken het onderzoek in het land van herkomst heeft verricht en of de rechtbank over die gegevens dient te beschikken op grond van richtlijn 2013/32.

Het Hof geeft in antwoord op deze prejudiciële vraag aan dat zowel de asielzoeker als de nationale rechter toegang tot de onderliggende stukken van een individueel ambtsbericht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken dienen te krijgen, op de wijze zoals omschreven in art. 23 lid 1 van de Procedurerichtlijn. Het Hof verduidelijkt het belang van een verzoeker om internationale bescherming die in staat moet zijn om het recht op bescherming tegen een 'mededeling door de lidstaten van informatie over zijn verzoek aan de vermeende actor van vervolging of ernstige schade te doen gelden door zich te baseren op relevante informatie over de wijze waarop het onderzoek in zijn land van herkomst is verricht'.¹⁸ Evenzo moet de nationale rechter bij wie beroep is ingesteld tegen een besluit tot afwijzing van een verzoek om internationale bescherming kunnen nagaan of de lidstaten hun verplichtingen uit hoofde van

15 HvJ EU 29 januari 2026, C-431/24 (*Multan*), ECLI:EU:C:2026:53.

16 Rb. Den Haag, zp. Roermond 20 juni 2024, ECLI:NL:RBDHA:2024:9590.

17 HvJ EU 22 september 2022, C-159/21, (*GM/Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság*), ECLI:EU:C:2022:708.

18 HvJ EU 29 januari 2026, C-, 431/24, par. 37 (*Multan*), ECLI:EU:C:2026:53.

artikel 30, onder a van de Procedurerichtlijn zijn nagekomen.¹⁹ Informatie over de wijze waarop de autoriteiten van de lidstaat van ontvangst in het land van herkomst van de betrokken derdelander een onderzoek hebben verricht, moet worden beschouwd als ‘informatie in het dossier van de verzoeker op grond waarvan een beslissing is of zal worden genomen’ in de zin van artikel 23, lid 1, van richtlijn 2013/32. Dit is het geval wanneer die informatie relevant zou kunnen zijn voor de beoordeling door die rechter of het beginsel van non-refoulement is geëerbiedigd. Volgens vaste rechtspraak van het Hof bevestigt het woord ‘volledig’ dat de nationale rechter onder meer de elementen moet onderzoeken waarmee de beslissingsautoriteit rekening heeft gehouden of had kunnen houden.²⁰ Ten tweede brengt een doeltreffende uitoefening van de door artikel 47, tweede alinea, van het Handvest gewaarborgde rechten van de verdediging noodzakelijkerwijs met zich mee dat de betrokkene recht heeft op toegang tot het dossier.²¹ Het Hof heeft al eerder uiteengezet dat de toegang van de betrokkene tot het dossier en de toegang daartoe van de bevoegde nationale rechter twee afzonderlijke en cumulatieve vereisten vormen en dat de mogelijkheid voor de bevoegde rechter om toegang tot het dossier te krijgen niet in de plaats kan komen van de toegang tot het dossier van de betrokkene of zijn raadsman.²²

Het Hof voegt hier nu aan toe dat het feit dat de met het onderzoek van het verzoek om internationale bescherming belaste beslissingsautoriteit (IND) geen volledige en rechtstreekse toegang heeft gehad tot de onderliggende stukken, niet afdoet aan de relevantie van deze informatie voor het waarborgen van de doeltreffendheid van het beroep dat is ingesteld tegen het besluit tot afwijzing van dit verzoek, noch aan de relevantie daarvan voor het mogelijk maken van de beoordeling door de verwijzende rechter of het beginsel van non-refoulement is geëerbiedigd.²³ De lidstaten kunnen een uitzondering maken op het recht van de verzoeker op toegang tot zijn dossier, onder meer wanneer de openbaarmaking van informatie of bronnen de nationale veiligheid of de veiligheid van bronnen in gevaar zou brengen.²⁴ Het Hof geeft aan dat ‘de wijze waarop de autoriteiten van de lidstaat van ontvangst in het land van herkomst van die derdelander een onderzoek hebben verricht’ kan gekwalificeerd worden als ‘informatie die relevant zou kunnen zijn voor de beoordeling door die rechter of het beginsel van non-refoulement is geëerbiedigd’.²⁵

De rechtbank Roermond zal in een einduitspraak nu nog moeten bepalen wat het antwoord van het Hof precies betekent in de zaak van de christelijke Pakistaanse asielzoeker.

Opgeschorte EU-fondsen onterecht vrijgegeven aan Hongarije

Op 12 februari 2026 bracht Advocaat-Generaal Ćapeta haar advies aan het EU-Hof uit over de rechtmatigheid van het besluit van de Commissie van december 2023 om de opschorting van

19 HvJ EU 29 januari 2026, C-, 431/24, par. 40-43 (*Multan*), ECLI:EU:C:2026:53.

20 HvJ EU 29 januari 2026, C-, 431/24, par. 42 (*Multan*), ECLI:EU:C:2026:53.

21 HvJ EU 29 januari 2026, C-, 431/24, par. 43 (*Multan*), ECLI:EU:C:2026:53.

22 HvJ EU 29 januari 2026, C-, 431/24, par. 47 (*Multan*), ECLI:EU:C:2026:53.; HvJ EU 22 september 2022, C-159/21, par. 57 en 59 (*Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság e.a.*), ECLI:EU:C:2022:708.

23 HvJ EU 29 januari 2026, C-, 431/24, par. 39 (*Multan*), ECLI:EU:C:2026:53.

24 HvJ EU 29 januari 2026, C-, 431/24, par. 47-49 (*Multan*), ECLI:EU:C:2026:53.

25 HvJ EU 29 januari 2026, C-, 431/24, par. 56 (*Multan*), ECLI:EU:C:2026:53.

10,2 miljard euro aan fondsen voor Hongarije op te heffen.²⁶ Eerder, in 2022, besloot de Commissie om financiering van tien programma's onder de Verordening Algemene Bepalingen goed te keuren, maar de uitbetaling van EU-middelen op te schorten totdat Hongarije zou voldoen aan de in de verordening opgenomen horizontale randvoorwaarde inzake het EU-Handvest van de grondrechten. Die voorwaarde vereist dat de ontvangende lidstaat onder andere moet beschikken over regelingen om ervoor te zorgen dat de door de fondsen gesteunde programma's en de uitvoering daarvan in overeenstemming zijn met het EU-Handvest.²⁷ De Commissie had tekortkomingen geconstateerd onder meer op het gebied van de rechterlijke onafhankelijkheid in Hongarije.

Hongarije nam op 3 mei 2023 een wet aan om verschillende gerechtelijke hervormingen door te voeren en op 18 juli 2023 deelde Hongarije aan de Commissie mee dat het met deze hervormingen zou voldoen aan de horizontale randvoorwaarde inzake het EU-Handvest en de EU-middelen vrijgegeven zouden kunnen worden. In december 2023 besloot de Commissie daar inderdaad toe over te gaan.²⁸ Het Europees Parlement stelde op 25 maart 2024 beroep in bij het EU Hof van Justitie tegen dit besluit.

Volgens de Advocaat-Generaal beschikt de Commissie over een zekere beoordelingsbevoegdheid wanneer zij bepaalt wat noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat de horizontale randvoorwaarde inzake het EU-Handvest in een bepaalde lidstaat wordt nageleefd en kan zij binnen de grenzen van haar beoordelingsbevoegdheid bepalen welke specifieke vereisten door die lidstaat moeten worden vervuld voordat een betaling uit de begroting kan worden gedaan.²⁹ In dit geval had de Commissie vrij gedetailleerde voorwaarden neergelegd.

Zo had de Commissie voorwaarden gesteld over, onder andere, de versterking van de onafhankelijkheid van het Hooggerechtshof, de benoeming van de leden van het Grondwettelijk Hof en de verwijdering van de belemmeringen voor Hongaarse rechters om prejudiciële verwijzingen aan het EU-Hof te maken.³⁰

Bij de beoordeling van de vraag of de betreffende lidstaat aan deze vereisten voldoet, beschikt de Commissie volgens de Advocaat-Generaal niet over enige beoordelingsbevoegdheid.³¹ Volgens de Advocaat-Generaal kan de Commissie pas besluiten tot opheffing van de opschorting

26 Opinie van Advocaat-Generaal Ćapeta van 12 februari in zaak C-225/24. Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid.

27 Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (Verordening Algemene Bepalingen), Bijlage III (Horizontale randvoorwaarden – artikel 15, lid 1), PbEU 2021, 159.

28 Besluit van de Commissie van 13 december 2023 betreffende de goedkeuring en ondertekening van de beoordeling door de Commissie, overeenkomstig artikel 15, lid 4, van Verordening (EU) 2021/1060, van de vervulling van de horizontale randvoorwaarde 3: 'Effectieve toepassing en uitvoering van het Handvest van de grondrechten' met betrekking tot de tekortkomingen in de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in Hongarije.

29 Opinie van Advocaat-Generaal Ćapeta van 12 februari in zaak C-225/24, par. 58.

30 Opinie van Advocaat-Generaal Ćapeta van 12 februari in zaak C-225/24, par. 27.

31 Opinie van Advocaat-Generaal Ćapeta van 12 februari in zaak C-225/24, par. 62.

van de EU-middelen als de betreffende wetgeving in de lidstaat van kracht is en moet ook de feitelijke tenuitvoerlegging van de wetgeving worden beoordeeld.³² Ook moet de Commissie volgens de Advocaat-Generaal rekening houden met andere relevante (wetgevende of praktische) ontwikkelingen die de concrete hervormingen van de lidstaat kunnen afzwakken of ondermijnen.³³ Daarnaast moet de Commissie het besluit tot het vrijgeven van deze EU-middelen toelichten, niet alleen aan Hongarije maar aan alle EU-burgers. Er gelden grote publieke belangen, namelijk de besteding van overheidsgeld die eerder vanwege rechtsstaatzorgen was opgeschort.³⁴

In dit geval waren de Hongaarse wetswijzigingen pas in februari 2024 van toepassing geworden, terwijl het besluit van de Commissie van december 2023 dateerde. Hongarije had in december 2023 nog de wet inzake de bescherming van de nationale soevereiniteit aangenomen, maar daar had de Commissie in haar besluit in het geheel geen rekenschap van gegeven.³⁵ Ook is de Commissie in de motivering van haar besluit volgens de Advocaat-Generaal tekortgeschoten³⁶ De Commissie had niet inhoudelijk gemotiveerd waarom zij afweek van verschillende concrete voorwaarden die zij had gesteld in het kader van de horizontale randvoorwaarde inzake het Handvest.

De Advocaat-Generaal concludeert daarmee dat het bestreden besluit van de Commissie moet worden vernietigd.

32 Opinie van Advocaat-Generaal Ćapeta van 12 februari in zaak C-225/24, par. 74.

33 Opinie van Advocaat-Generaal Ćapeta van 12 februari in zaak C-225/24, par. 66.

34 Opinie van Advocaat-Generaal Ćapeta van 12 februari in zaak C-225/24, par. 67-68.

35 Opinie van Advocaat-Generaal Ćapeta van 12 februari in zaak C-225/24, par. 128. Op 12 februari 2026 werd ook de Opinie van Advocaat-Generaal Kokott aangaande de rechtmatigheid van deze Hongaarse wet uitgebracht. Zij adviseert het EU-Hof dat deze wet in strijd is met het EU-recht, waaronder het recht op vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van vergadering zoals gegarandeerd onder het EU-Handvest. Het betreft zaak C-829/24.

36 Opinie van Advocaat-Generaal Ćapeta van 12 februari in zaak C-225/24, par. 139.